

**VILNIAUS JUZEFO IGNACIJAUŠ KRAŠEVSKIO GIMNAZIJOS
DARBUOTOJŲ VEIKSMŲ ĮTARUS MOKINIŲ VARTOJUS ALKOHOLĮ, TABAKĄ IR
(AR) KITAS PSICHIKĄ VEIKIANČIAS MEDŽIAGAS TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROJI DALIS

1. Sveikatos priežiūrą Vilniaus Juzefo Ignacijaus Kraševskio gimnazijoje (toliau – gimnazija) reglamentuoja teisės aktai:

1.1. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo gimnazijoje tvarkos aprašas (patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ISAK-2680 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. liepos 21 d. įsakymo Nr. V-966/V-672 redakcija, paskelbta TAR 2016-07-22, i. k. 2016-20912);

1.2. LR Sveikatos apsaugos ministro 2007 m. rugpjūčio 1 d. įsakymas Nr. V-630 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, vykdančio sveikatos priežiūrą gimnazijoje, kvalifikacinių reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

1.3. LR Sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymas Nr. V-773 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2011 „Gimnazija, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“;

1.4. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2000 m. vasario 11 d. įsakymas Nr. 113 „Dėl moksleivių nelaimingų atsitikimo tyrimo, registravimo ir apskaitos nuostatų“.

2. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo gimnazijoje tvarkos aprašo III skyriaus Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto (toliau – VSPS) funkcijos, teisės ir pareigos p. 17.11. įpareigoja visuomenės sveikatos priežiūros VSPS teikti ir (ar) koordinuoti pirmosios pagalbos teikimą gimnazijoje; p. 17.12. įpareigoja VSPS tikrinti mokinių asmens higieną, p. 17.13. planuoti ir taikyti užkrečiamųjų ligų ir jų plitimo profilaktikos priemones pagal kompetenciją, p. 17.14. dalyvauti įgyvendinant užkrečiamosios ligos židinio ar protrūkio kontrolės priemones.

3. Lietuvos higienos normos HN 21:2011 „Gimnazija, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ III skyriaus p. 9 nurodyta, kad Gimnazijos darbuotojai gali dirbti tik teisės akto nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir įgiję žinių higienos, o pedagoginiai darbuotojai ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais bei turėti sveikatos žinių atestavimo

pažymėjimus. Asmens medicininė knygelė (sveikatos pasas) (forma Nr. F048/a) ir sveikatos žinių atestavimo pažymėjimai ar jų kopijos laikomi gimnazijoje vadovo nustatytoje vietoje.

4. Visuomenės sveikatos priežiūra gimnazijoje vykdoma pagal Gimnazijos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planą (toliau – Veiklos planas).

5. VSPS ir gimnazijos pedagoginiai darbuotojai privalo mokėti teikti pirmąją (ne medicininę) pagalbą.

6. VSPS neturi teisės atlikti asmens sveikatos priežiūrai priskirtų licencijuotų paslaugų (duoti vaistų, daryti injekcijas).

7. Neturint būtinosios kvalifikacijos bei licencijos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui, tokie veiksmai yra neteisėti ir neleistini.

8. Vadovaujantis Asmens sveikatos paslapties kriterijais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. 552 „Dėl Asmens sveikatos paslapties kriterijų patvirtinimo“, užtikrinamas Mokinių asmens sveikatos informacijos konfidencialumas.

9. Rengiant šį aprašą remtasi Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento 2023 metais parengto metodinių rekomendacijų leidinio „Psichoaktyviosios medžiagos ir mokykla: prevencijos ir intervencijos gairės“ medžiaga.

II. RIZIKOS VEIKSNIAI IR APSAUGINIAI VEIKSNIAI LEMIANTYS PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMĄ, PROFILAKTINĖS PRIEMONĖS TAIKOMOS GIMNAZIJOJE

10. Norint padėti mokiniams, kurie susidūria su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo problema, naudinga suprasti veiksnius, lemiančius šios problemos atsiradimą. Nagrinėjant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo priežastis pastebima, jog neįmanoma išskirti vienos priežasties, kuri lemtų tokių medžiagų vartojimą ir priklausomybės nuo jų atsiradimą. Priklausomybę nuo psichoaktyviųjų medžiagų sukelia daugybė įvairių tarpusavyje susijusių priežasčių. Kiekvienu konkrečiu atveju šių veiksnių pasiskirstymas gali būti nevienodas. Polinkį vartoti psichoaktyvias medžiagas gali lemti šie veiksniai (Žr. lentelę Nr. 1):

RIZIKOS IR APSAUGINIAI VEIKSNIAI (Lentelė Nr. 1)

Rizikos veiksniai	Apsauginiai veiksniai
Asmens savybės	
Psichikos sveikatos sunkumai; Silpni socialiniai įgūdžiai; Tam tikros asmenybės savybės (žema savivertė, valios, atsakomybės stoka, avantiūrizmas, aštrių pojūčių ieškojimas); Turintys fizinės sveikatos problemų (dėl komplikuoto gimdymo, lėtinių ir sunkių ligų vaikystėje), patyrę galvos smegenų sutrenkimų, apsinuodijimų alkoholiu ir kitais organiniais tirpikliais.	Gebėjimas įveikti stresą, nerimą, baimę; Geri socialiniai įgūdžiai; Tam tikros asmenybės savybės (aukšta savivertė, stiprus atsakomybės jausmas, pasitikėjimas savo jėgomis, stipri valia); Gera fizinė sveikata.
Šeimos aplinka	
Silpni vaikų ir tėvų emociniai ryšiai; Konfliktai šeimoje, tėvų skyrybos, tarpusavio bendravimo stoka; Per daug atlaidūs, mažai prižiūrintys ar per mažai dėmesio savo vaikui skiriantys tėvai; Palankus tėvų požiūris į vartojimą (tėvai patys vartoja psichoaktyvias medžiagas, jas vartoja vaikų akivaizdoje).	Stiprūs tėvų ir vaikų emociniai ryšiai; Gebėjimas tinkamai spręsti problemas ir konfliktus šeimoje; Tėvai, skiriantys daug dėmesio, bendraujantys ir prižiūrintys savo vaikus; Neigiamo vaikų požiūrio į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą formavimas; Sveiko gyvenimo būdo skatinimas šeimoje; Pasitikėjimo bei bendradarbiavimo atmosfera šeimoje, tėvų domėjimasis vaikų problemomis; Teigiamos tėvų nuostatos ir asmeninis pavyzdys dėl nevartojimo, blaivaus laisvalaikio praleidimo kultūros ir pan.
Mokyklos aplinka	
Pozityvių santykių su mokytojais stoka; Silpna mokymosi motyvacija; Pamokų praleidinėjimas, Mokyklos nelankymas, neaktyvi veikla Mokykloje ir po pamokų.	Geri santykiai su mokytojais; Stipri mokymosi motyvacija; Aktyvumas Mokyklos gyvenime ir popamokinėje veikloje; Pasitikėjimo ir bendradarbiavimo atmosfera; Mokytojų domėjimasis ne vien pažangumo rodikliais, bet ir mokinių problemomis; Pagarba ir dėmesys mokiniui; Bendrų aiškių taisyklių turėjimas ir laikymasis
Bendraamžių aplinka	
Palankios nuostatos dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo; Ankstytas rūkymas ir alkoholio vartojimas; Spaudimas pabandyti ir vartoti psichoaktyvias medžiagas.	Neigiamas požiūris į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą; Turiningas laisvalaikio leidimas; Draugų, turinčių neigiamą požiūrį į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą, pasirinkimas.
Bendruomenės aplinka	
Psichoaktyviųjų medžiagų prieinamumas; Netinkamai parengtos televizijos ir radijo laidos, kuriose lengvabūdiškai pasisakoma apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą; Viešojoje erdvėje skleidžiama neteisinga, tendencinga informacija, patarimai, kur įsigyti ir kaip vartoti narkotikus; Alkoholio ir tabako reklama.	Ribotas psichoaktyviųjų medžiagų prieinamumas; Skatinimas turiningai praleisti laisvalaikį ir linksmintis be psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo; Bendruomenės sveiko gyvenimo būdo pavyzdys; Neigiamas požiūris į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą; Televizijos ir radijo laidos, siekiančios teigiamai paveikti paauglius ir jaunimą.

11. Siekiant sukurti ir palaikyti teigiamą mokymo įstaigos psichologinį klimatą, Mokykloms tenka svarbus vaidmuo įgyvendinant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos priemones trijose srityse:

11.1 elgesio metodai – jaunimo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija arba atitolinimas amžiaus, kai yra pradama vartoti psichoaktyvias medžiagas, diegiant teigiamas vertybes, normas, tikėjimą ir požiūrį, kuriais prieštaraujama psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui, ir suteikiant įgūdžių, padėsiančių veiksmingai atsispirti bendraamžiams, kurie gali pasiūlyti vartoti psichoaktyvias medžiagas;

11.2 aplinkos prevencija – pagrįsta, aiški ir nuosekliai vykdoma politika, nukreipta prieš visų psichoaktyviųjų medžiagų, įskaitant alkoholį ir tabaką, vartojimą ir pardavimą gimnazijos teritorijoje, šalia jos ir visuose gimnazijos remiamuose, organizuojamuose renginiuose;

11.3 neigiamų pasekmių, susijusių su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu, mažinimas – jautrus elgesys su mokiniais, kurie vartoja psichoaktyvias medžiagas, jų nukreipimas į atitinkamas konsultavimo ir paramos tarnybas (įskaitant gydymą, jei reikia) ir pagalba sumažinant arba nutraukiant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimą.

12. Gimnazijai, įgyvendinančiai jai pavestus tikslus ir uždavinius, atliekančiai jai priskirtas funkcijas bei siekiančiai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką, ugdymo, mokymo, studijų, švietimo programų vykdymą, atvirumą vietos bendruomenei, mokymo sutarties sudarymą ir sutartų įsipareigojimų vykdymą, geros kokybės švietimą numato:

12.1 Apibrėžti pageidaujamo elgesio Gimnazijoje taisykles ir skatinti tokį elgesį. Labai svarbu, kad mokytojai ir Gimnazijos specialistai būtų tokio elgesio pavyzdžiu mokiniams.

12.2 Kurti Gimnazijos teigiamą mikroklimatą bei atmosferą, nepalankią psichoaktyviųjų medžiagų vartojimui, platinimui, turėjimui. Visa Gimnazijos bendruomenė turi žinoti, kad psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, platinimas, turėjimas Gimnazijoje yra nepriimtinas. Visais turėjimo atvejais turi būti reaguojama vienodai.

12.3 Skirti daugiau dėmesio vietoms, kuriose dažniausiai įvyksta ar buvo anksčiau nustatyti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo atvejai. Jeigu yra galimybė, gali būti numatomas mokytojų budėjimas pamokų metu ar įrengtos stebėjimo kameros.

12.4 Pripažinti problemą, ją apibrėžti ir spręsti. Tik tada, kai vartojimas yra pripažįstamas kaip bendruomenės problema, ji gali būti pradėta spręsti.

12.5 Suprasti problemos mastą. Siekiant suprasti, kokios reikalingos prevencinės priemonės būtų paveikiausios ar kaip keičiasi mokinių vartojimo mastas, įpročiai, rekomenduojama reguliariai vykdyti apklausas, įtraukti šias temas į diskusijas, kitas veiklas su mokytojais, mokiniais, jų tėvais.

12.6 Įtraukti visos Gimnazijos bendruomenės narius į taisyklių dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo, turėjimo atvejų sukūrimą bei pasekmių numatymą bei valdymą. Priėmus

bendrus susitarimus dėl elgesio paprastai sulaukiama daugiau palaikymo, supratimo, kodėl vienoks ar kitoks elgesys yra pageidaujamas. Motyvacija didėja, jei bendruomenės nariai gauna grįžtamąjį ryšį, kaip tai yra stebima, kokių rezultatų pavyksta pasiekti.

12.7 Bendradarbiauti su policija dėl reguliaraus/periodinio patruliavimo šalia Gimnazijos, siekiant užtikrinti saugumo jausmą ir užkirsti kelią narkotikų platinimui jauniems žmonėms

12.8 Įgyvendinant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevenciją Gimnazijoje į prevencinę veiklą įtraukti ne tik mokinius, bet kiek įmanoma daugiau įtraukti ir jų tėvus – organizuoti tėvų švietimą psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos klausimais, skatinti dalyvauti prevencinėje Gimnazijos veikloje. Tėvai apie tabako, alkoholio, narkotikų vartojimo paplitimą ir šio vartojimo pasekmes turi žinoti dar iki tol, kol jų vaikai nepradėjo šių medžiagų vartoti. Tėvai turi dalyvauti rengiant psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos Gimnazijoje strategiją ir padėti ją įgyvendinti.

12.9 Taip pat svarbus ir Gimnazijos vaiko gerovės komisijos (toliau – Komisijos) vaidmuo. Komisijos funkcijos vykdomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-579 „Dėl Mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuriame apibrėžtos pagrindinės jos funkcijos. Gimnazijos vaiko gerovės komisijos paskirtis – organizuoti ir koordinuoti prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą, kurti saugią ir palankią vaiko ugdymui aplinką, pritaikyti švietimo programas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių ir kt. Šiai Komisijai keliama užduotis – kurti ir palaikyti Gimnazijoje saugią ir sveiką aplinką, puoselėti pagarbius tarpusavio santykius, o tai reiškia imtis patyčių ir žalingų įpročių: rūkymo, alkoholio, ir ypač – narkotikų vartojimo prevencijos, ugdyti sveikos gyvensenos ir gyvenimo įgūdžius.

13. Poveikio priemonės vykdomos gimnazijoje profilaktikos tikslais:

13.1. Gimnazijoje vykdoma alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa:

13.1.1. vykdomi prevenciniai renginiai atsižvelgiant į gimnazijos socialinio pedagogo metinį veiklos planą;

13.1.2. prevencinė programa integruojama į klasės valandėles;

13.1.3. į gimnaziją kviečiami svečiai, kurie pasakoja mokiniams apie alkoholio ir kitų psichiką veikiančių medžiagų žalą;

13.1.4. organizuojamos klasės valandėlės apie neigiamą alkoholio ar kitų psichiką veikiančių medžiagų poveikį;

13.1.5. organizuojami klasės tėvų susirinkimai, kurių metu tėvai informuojami apie galimus mokinių pažeidimus bei skatinami kontroliuoti vaikus bei su jais kalbėtis apie alkoholio, tabako bei kt. psichiką veikiančių medžiagų žalą.

III. GIMNAZIJOS DARBUOTOJŲ VEIKSMAI, ĮTARUS MOKINĮ VARTOJUS ALKOHOLĮ, TABAKĄ IR (AR) KITAS PSICHIKĄ VEIKIANČIAS MEDŽIAGAS

14. Gimnazijoje ir jos teritorijoje griežtai draudžiama rūkyti, vartoti alkoholį, tabaką ir (ar) kitas psichiką veikiančias medžiagas.

15. Rekomendacijos apie tai, kaip atpažinti psichoaktyviasias medžiagas vartojusį mokinį pateiktos Priede Nr. 1 „Psichoaktyviosios medžiagos ir mokykla: prevencijos ir intervencijos gairės. Metodinės rekomendacijos“ p. 17-18.

16. Įtarus, kad mokinys yra apsvaigęs nuo alkoholio ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, kviečiamas gimnazijos visuomenės sveikatos specialistas, kuris įvertina mokinio sveikatos būklę, bei gimnazijos administracijos atstovas (gimnazijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo).

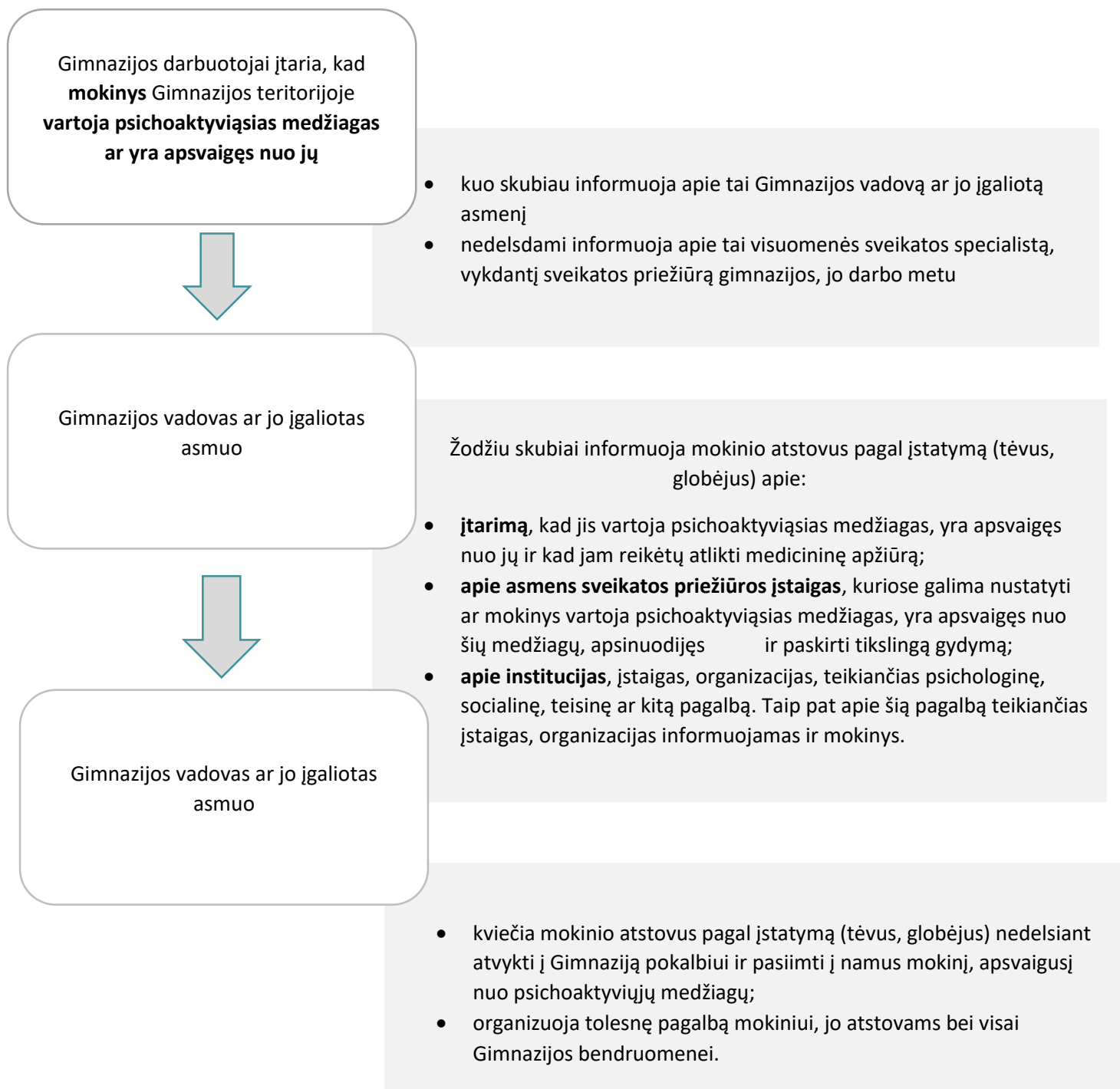
17. Priklausomai nuo mokinio sveikatos būklės turi būti laikomasi vieno iš toliau pateiktų veiksmų planų:

17.1 Grafike Nr. 1 yra pateiktas aprašas taikomas kai Gimnazijos darbuotojai įtaria, kad mokinys Gimnazijos teritorijoje **vartoja psichoaktyviasias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo jų.**

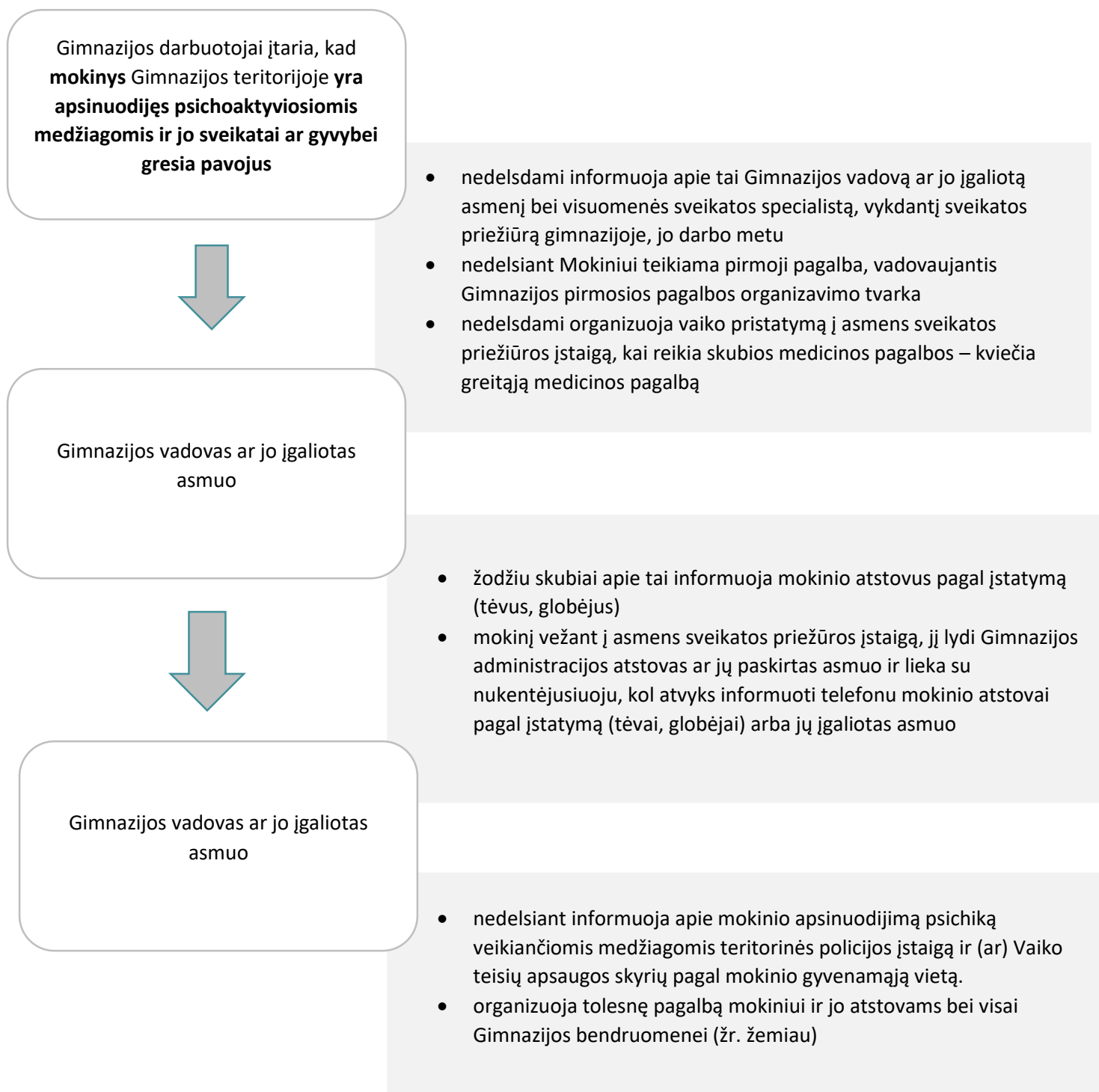
17.2 Gimnazijos darbuotojams įtarus, kad mokinys Gimnazijos teritorijoje yra **apsinuodijęs psichoaktyviosiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus**, turi būti vadovaujamasi Grafike Nr. 2 pateiktu veiksmų planu.

SITUACIJŲ VALDYMAS, ĮVYKUS PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, TURĖJIMO SU SAVIMI AR PLATINIMO ATVEJAMS GIMNAZIJOJE

Grafikas Nr. 1

Grafikas Nr. 2

IV PAGALBOS MOKINIAMS ORGANIZAVIMAS

18. Įvykus situacijoms, susijusioms su apsvaigimu ar apsinuodijimu nuo psichoaktyviųjų medžiagų Gimnazijoje, gimnazija teikia pagalbą mokiniui, jo šeimai ir visai gimnazijos bendruomenei:

18.1 Informuoja mokinį (vartojusį psichoaktyvias medžiagas), jo atstovus pagal įstatymą apie asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias sveikatos priežiūros paslaugas, taip pat apie institucijas, įstaigas bei organizacijas, kurios teikia psichologines konsultacijas. (Žiūr. V skyrių Pagalbą teikiančios įstaigos ir organizacijos).

18.2 Mokinio elgesys kartu su mokinio atstovais yra aptariamas Vaiko gerovės komisijos posėdyje numatant tolimesnius mokinio elgesio korekcijos veiksmus.

18.3 Gimnazija tinkamai informuoja bendruomenę apie įvykį. Svarbu, jog visi Gimnazijos bendruomenės nariai, mokiniai žinotų, jog reikia laikytis nežeminančio, nesmerkiančio požiūrio į psichoaktyvias medžiagas vartojusį asmenį, jog jam grįžus į Gimnaziją būtų užtikrintas kuo sklandesnis įsitraukimas į Gimnazijos gyvenimą.

18.4 Informacija, reikalinga vaiko problemai spręsti, yra nevieša ir prieinama tik tiems asmenims, kurie tiesiogiai susiję su problemos sprendimu. Labai svarbu, kad informacija apie vaikus, vartojančius psichoaktyvias medžiagas, arba vaikus, turinčius priklausomybę nuo šių medžiagų, turi būti naudojama tiek, kiek reikalinga užtikrinti vaiko teisei būti sveikam, tačiau nepažeidžiant teisės į privatų gyvenimą, asmens neliečiamybę, todėl ši informacija gali būti teikiama tik Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

18.5 Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, vykdamas sveikatos priežiūrą gimnazijoje, savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, visuomenės sveikatos priežiūros gimnazijoje tvarkos aprašu, kitais šio specialisto teises ir pareigas nustatančiais teisės aktais. Svarbu pažymėti, jog visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas sveikatos priežiūrą Gimnazijoje, esant pagrįstiems įtarimams ar faktams, kad mokinys ne kartą vartojo psichoaktyvias medžiagas, turi informuoti jo tėvus apie galimybę dalyvauti Ankstyvosios intervencijos (toliau – AI) programoje, inicijuoti susitarimus su tėvais ir vaiku, kad jie kreiptųsi į programą organizuojančias ir vykdančias įstaigas savanoriškai. Plačiau apie AI skaitykite Priede Nr. 1 „Psichoaktyviosios medžiagos ir mokykla: prevencijos ir intervencijos gairės. Metodinės rekomendacijos“ p. 22-24.

18.6 Mokiniui ar jo įgaliotiems atstovams atsisakius dalyvauti ankstyvosios intervencijos programoje, organizuojamas Vaiko gerovės posėdis, kuriame priimamas sprendimas dėl kreipimosi į tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių dėl minimalios priežiūros skyrimo. Jei tėvai (globėjai, rūpintojai) piktybiškai atsisako dalyvauti mokinio Vaiko gerovės posėdžiuose, informuojamas tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių.

18.7 Mokinių daiktų patikrinimas. Kilus pagrįstiems įtarimams, jog mokinys gali turėti draudžiamų psichoaktyviųjų medžiagų, Gimnazijos darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja

Gimnazijos socialinį pedagogą, direktorių ar jo įgaliotus asmenis. Gimnazijos direktorius ar jo įgaliotas atstovas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus, tačiau jie negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

18.7.1 Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Gimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – socialinis pedagogas, direktoriaus pavaduotojas ar jo įgaliotas atstovas. Paaiškėjus, kad mokinys turi psichiką veikiančių medžiagų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

18.7.2 Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų psichoaktyviųjų medžiagų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir jie kviečiami atvykti į Gimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų psichoaktyviųjų medžiagų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

18.7.3 Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviesti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas socialinio pedagogo, Gimnazijos direktoriaus ar jo įgalioto asmens.

V PAGALBĄ TEIKIANČIOS ĮSTAIGOS IR ORGANIZACIJOS

19. Informacija apie prevencijos, intervencijos, gydymo ir psichologinės bei socialinės reabilitacijos paslaugas vaikams, vartojantiems psichoaktyvias medžiagas, Lietuvoje:

19.1 Paslaugas vaikams, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, teikia biudžetinės ir viešosios asmens sveikatos priežiūros įstaigos Lietuvoje.

19.2 Būtinoji (skubi) pagalba asmenims (tarp jų ir vaikams) apsinuodijus psichoaktyviosiomis medžiagomis teikiama asmens sveikatos priežiūros įstaigose esančiuose reanimacijos skyriuose ir/ar toksikologijos skyriuose.

19.3 Konsultacijos visą parą teikiamos Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos Farmakologinio budrumo ir apsinuodijimų skyriuje (tel. (8-5) 236 20 52).

19.4 Ambulatorinės paslaugos asmenims (tarp jų ir vaikams) dėl psichikos ir elgesio sutrikimų vartojant psichoaktyvias medžiagas teikiamos psichikos sveikatos centruose bei Respublikinio priklausomybės ligų centro filialuose. Juose dirbančios specialistų komandos organizuoja psichikos sveikatos priežiūrą ir socialines paslaugas.

19.5 Respublikiniame priklausomybės ligų centre paslaugos, teikiamos nepilnamečiams, yra nemokamos ir teikiamos neatskleidžiant asmens tapatybės. Į vaikų ir paauglių psichiatro konsultaciją registruotis gali patys paaugliai nuo 16 m. Jaunesni nei 16 m. registruojami ir laukiami atvykstant su tėvais.

19.6 Socialinę ir psichologinę pagalbą vaikams, vartojantiems psichoaktyvias medžiagas, teikia savivaldybių pedagoginėse psichologinėse tarnybose dirbantys specialistai, švietimo ir globos

įstaigose dirbantys socialiniai pedagogai, psichologai, visuomenės sveikatos specialistai. Informaciją, kur kreiptis pagalbos, jeigu vaikas vartoja psichoaktyvias medžiagas, rasite Departamento interneto svetinėje www.ntakd.lrv.lt nuoroda: <https://ntakd.lrv.lt/lt/reabilitacija/kur-kreiptis-pagalbos-jeigu-vaikas-vartoja-psichoaktyvias-medziagas>

20. Rekomenduojama mokslu pagrįsta prevencija ir gydymo metodai:

20.1 Ankstyvosios intervencijos programa. Savivaldybių visuomenės sveikatos biuruose yra vykdoma Ankstyvosios intervencijos programa, kuri apibrėžiama kaip socialinių pedagoginių bei psichologinių pagalbos priemonių taikymas eksperimentuojantiems ar nereguliariai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas (išskyrus tabaką) jaunuoliams nuo 14 iki 21 m. Dėl dalyvavimo Ankstyvosios intervencijos programoje prašome kreiptis į savivaldybės, kurioje gyvenate, visuomenės sveikatos biurą. Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro kontaktai: <https://www.vilniussveikiau.lt/>; 8 527 11244; info@vvsb.lt

20.2 Ambulatorinis ir/ar stacionarinis gydymas skirtas asmenims, kuriems diagnozuojamas žalingas vartojimas ar priklausomybės sindromas. Lietuvoje žalingo vartojimo ar priklausomybės sindromo gydymas yra organizuojamas pirminiame asmens sveikatos priežiūros lygyje (Psichikos sveikatos centruose) ir antriniame asmens sveikatos lygyje (priklausomybės ligų centre, psichiatrinėse ligoninėse):

20.2.1 Pirminio lygio paslaugos. Psichikos sveikatos centre teikiamos pirminio lygio paslaugos, kurios nereikalauja gydytojo siuntimo; Psichikos sveikatos centrų žemėlapi žiūr. čia: <https://pagalbasau.lt/pagalbos-zemelapis/>

20.2.2 Antrinio lygio paslaugos, kurioms yra reikalingas gydytojo siuntimas:

20.2.2.1. Respublikinio priklausomybės ligų centro teikiamos gydymo ir reabilitacijos paslaugos: <https://www.rplc.lt/paslaugos/>;

20.2.2.2 Psichiatrijos ligoninėse teikiamos paslaugos.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Gimnazijos visuomenės sveikatos specialistas ir klasės vadovas yra atsakingi už veiksmų vaiką įtarus vartojus alkoholį, tabaką ir (ar) kitas psichiką veikiančias medžiagas gimnazijoje ir teisėtų vaiko atstovų informavimo apie gimnazijoje esantį mokinį organizavimą ir vykdymą.

20. Tvarkos vykdymo kontrolę vykdo Gimnazijos direktorius.